

4. Adam și Hristos, și siguranța mântuirii

- 5:12-21 -

Să ne reamintim înlănțuirea de idei dedicată îndreptăririi prin credință. Mai întâi, Pavel proclamă justificarea prin har, prin credință, fără faptele Legii (3:21-30). Apoi, argumentează cu autoritatea Vechiului Testament – exemplul lui Avraam – doctrina îndreptăririi prin credință (3:31-4:25); după care celebrează siguranța mântuirii noastre, care are drept temelie tocmai această primă fază din procesul mântuirii, și anume: justificarea prin har, prin moartea lui Hristos (5:1-11).

Pavel încheie această secțiune cu un pasaj ciudat și complicat despre Hristos și Adam. Într-adevăr, Pavel realizează o paralelă între Adam și Hristos la sfârșitul capitolului 5. Ce semnifică această paralelă, de ce o face Pavel, și cum se leagă de restul secțiunii? – iată întrebări dificile, la care vom încerca să răspundem în cele ce urmează.

Primul Adam

Pentru a înțelege paralela dintre Adam și Hristos, trebuie mai întâi să înțelegem lucrarea și rolul celui dintâi. Adam înseamnă Om, și deci când vorbim despre primul Adam, vorbim de fapt despre primul Om. Ce a făcut acest întâi Om, de Pavel îl numește o icoană preînchipuitoare a Celui ce avea să vină?

Pavel insistă pe moștenirea pe care Adam a lăsat-o umanității prin neascultarea sa. Următorul tabel surprinde diferitele expresii pe care le folosește Pavel pentru a descrie atât neascultarea lui Adam, cât și moștenirea pe care a lăsat-o el umanității.

Adam	Omenirea
Printr-un singur om	A intrat păcatul în lume, și prin păcat moarte și astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor
Prin greșeala unuia singur	Cei mulți au fost loviți cu moartea
Judecata venită de la unul	A adus osânda
Prin greșeala unuia singur	Moartea a domnit prin el singur
Printr-o singură greșeală	A venit o osândă care a lovit pe toți oamenii
Prin neascultarea unui singur om	Cei mulți au fost făcuți păcătoși

În mod cert Adam a lăsat o moștenirea a morții umanității. Dar despre ce să fie vorba?

Despre moartea fizică și degradarea trupului nostru, sau despre o predispoziție puternică de a păcătui (dar totuși controlabilă), sau despre o moarte spirituală și o predispoziție irezistibilă spre rău? Și această moștenire vine în mod automat peste toți oamenii, sau doar în urma alegerii libere a fiecărui individ?

Expresiile folosite de Pavel și sistematizate în tabelul de mai sus ne sugerează mai degrabă că este vorba despre o moarte spirituală și de un transfer automat. Este această ipoteză în armonie cu restul Scripturii? Cred că da. Iată câteva pasaje care susțin că Adam ne-a lăsat o moștenire implacabilă a morții spirituale.

- Gen. 5:3: „*La vârsta de 130 de ani, Adam a născut un fiu, după chipul și asemănarea lui, și i-a pus numele Set.*”

Este evident că, după cădere chipul lui Dumnezeu din Adam a fost cel puțin pervertit în mod fundamental. Versetul din Genesa 5 ne descoperă că prin procesul nașterii biologice, acest chip pervertit a fost transmis pe cale genetică tuturor descendenților lui Adam.

- Ps. 51:5-6: „*Iată că sunt născut în nelegiuire și în păcat m-a zămislit mama mea. Dar Tu ceri ca adevărul să fie în adâncul inimii: fă dar să pătrundă înțelepciunea înlăuntrul meu!*”

Iată că însuși neprihănitul David a fost născut în păcat. Și din context ne dăm seama că este mai mult decât nașterea cu niște tendințe păcătoase. El nu este născut deopotrivă în păcat și în adevăr, ci este născut în păcat, iar adevărul lipsește din adâncul inimii sale, și tocmai de aceea este nevoie de o intervenție divină din afară care să aducă acest adevăr în inimă, care la naștere era moartă din punct de vedere spiritual.

- Ps. 58:3-6: „*Cei răi sunt stricați încă din pântecel mamei lor, mincinoșii se rătăcesc odată cu ieșirea din pântecel mamei lor. Au o otravă ca otrava unui șarpe, ca otrava unei aspidie surzi, care își astupă urechile. Dumnezeu, zdrobește-le dinții din gură! Smulge, Doamne, măselele acestor pui de lei!*”

Dacă cei răi sunt stricați încă din pântecel mamei lor (și totuși este o vreme mai târzie când copilul poate deosebi binele de rău – vezi Isaia 7:16), de ce David mai cere judecarea lor și îi condamnă cu o asemenea înverșunare? Dacă ne aducem aminte de Ps. 51, înțelegem că toți am fost stricați încă din pântecel mamei; însă, după ce am intrat în existență, Dumnezeu ne-a chemat din moarte la El, ni S-a descoperit ca Tată Creator și ne-a îndemnat să alegem binele și să lepădăm răul. El ne-a oferit harul iertării fărădelegilor noastre și posibilitatea de a trăi o viață nouă. Cei neprihăniți sunt cei care au primit acest har, iar cei răi, cei care l-au călcat în picioare. Iar când David analizează originea răului din viața celor răi ajunge până în perioada din pântecel mamei. La fel cum instinctul irezistibil de a ucide la un rechin este înscris genetic încă din „pântecel mamei”, la fel tendința irezistibilă de a păcătui este întipărită în om, încă din perioada intrauterină. Ne naștem astfel morți din punct de vedere spiritual, cu o înclinație dominantă spre rău și nu spre bine, cetățeni ai întunericului, și nu ai luminii.

- Iov 14:4: „*Cum ar putea să iasă dintr-o ființă necurată un om curat? Nu poate să iasă nici unul.*”

Iov vorbește cu luciditatea unui expert în genetică. Parcă ar fi conștient de faptul că o nouă ființă umană apare în urma unirii a 23 de cromozomi de la tată și a 23 de cromozomi de la mamă. Informația este reorganizată într-un mod unic și irepetabil, însă nu este adusă nici o informație nouă. Toate informațiile vin de la părinți. Dacă părinții sunt necurați, ei nu vor putea da naștere decât unei ființe necurate. Suntem necurați la naștere, infectați cu păcat, penetrați de rău până în adâncul inimii noastre.

- Efeseni 2:3: „Între ei, eram și noi toți odinioară, când trăiam în poftele firii noastre pământești, când făceam voile firii pământești și ale gândurilor noastre, și eram din fire copii ai mâniei ca și ceilalți.”

Pavel îi descrie chiar pe iudeii născuți în poporul lui Dumnezeu ca fiind din fire copii ai mâniei. Natura moștenită de la Adam este o natură pervertită care ne târăște în mod implacabil în păcat, și astfel sub mânia lui Dumnezeu. Ne naștem cu predispoziția irezistibilă de a păcătuim, ne naștem dominați, robiți de rău.

Putem aminti alături de aceste argumente scripturale covârșitoare și argumentul experienței umane. Dacă observăm cu atenție comportamentul copiilor mici, vom observa o înclinație mult mai puternică spre egoism și neascultare, decât spre altruism și ascultare. Toți părinții se izbesc de tendința dominantă a copiilor de a se răzvrăti și de a se ghida după propriile dorințe egoiste. Oare așa ar fi arătat și copiii în grădina Edenului? Oare aceștia nu ar fi ascultat în mod natural de părinți și ar fi fost caracterizați de un altruism impresionant încă din primii ani de viață? Însă copiii mici de astăzi nu doar că au tendința de a se răzvrăti, dar această tendință este dominantă și poate fi temperată doar de un act educativ constant și consistent. Răzvrătirea care îi caracterizează așa de bine pe copii, este o răzvrătire față de autoritatea părintelui, și oglindește de fapt răzvrătirea lui Adam față de Creator. Ne naștem bolnavi de răzvrătire și egoism. Îndumnezeirea și independența macabră curge în sângele nostru la naștere, și nicidecum ascultarea și supunerea față de Creator. De aceea în mod inevitabil toți ne răzvrătim și păcătuim.

În concluzie, Adam a lăsat în mod implacabil o moștenire a morții peste întreaga omenire. Ne naștem morți în păcat, despărțiți de Dumnezeu, bolnavi de egoism și răzvrătire, plini de tendințe păcătoase dominante. Cu adevărat, prin neascultarea unui singur om, toți oamenii au fost făcuți păcătoși.

Și totuși vinovați?

Deși atât Scriptura, cât și experiența susțin cu tărie că ne-am născut în spațiul morții, dificultatea acceptării acestei concluzii constă în faptul că astfel este diminuată, dacă nu anulată vinovăția umană. Dacă m-am născut păcătos, cu tendința irezistibilă de a păcătuim, atunci de ce mai sunt considerat vinovat și de ce mai sunt judecat pentru păcatele mele? Cum rămâne cu primele trei capitole din cartea Romani în care Pavel demonstrează faptul că deși omenirea L-a cunoscut pe Dumnezeu, totuși a făcut alegerea liberă de a nu-L proslăvi ca Dumnezeu? Cum rămâne cu veridicitatea procesului condamnării întregii omeniri? Cum va mai judeca Dumnezeu lumea?

Întrebările nu sunt deloc ușoare. Răspunsul este acela că în primele trei capitole oamenii nu sunt declarați vinovați pentru că au păcătuim măcar o singură dată, ci vinovăția lor este aceea că nu L-au vrut pe Dumnezeu și au demonstrat lucrul acesta prin modul lor de viață, prin miile de alegeri libere de a respinge revelația lui Dumnezeu și de a păcătuim. Dincolo de natura păcătoasă pe care o moștenim și care ne împinge în mod inevitabil la anumite păcate, există și o zonă a alegerilor cu adevărat libere. Pe această zonă își clădește Pavel procesul din primele trei capitole. Pentru a clarifica aceste concepte, vom reface traseul vieții oricărei ființe umane.

Omul se naște mort din punct de vedere spiritual, cu o mulțime de tendințe păcătoase și cu caracteristica dominantă a egoismului și răzvrătirii. Astfel, el în mod inevitabil va

păcătui. Însă, omul nu se naște un diavol. În el este înscrisă și o înclinație spre bine, și aceasta prin:

- componenta genetică (capacitatea empatiei, aversiunea naturală față de suferința semenului, capacitatea de a interioriza reguli etc.);
- componenta influenței pozitive a mediului (valorile transmise de părinți, de societate etc.);
- componenta voinței (omul este înzestrat genetic de Dumnezeu cu voință, cu capacitate reală - dar limitată – de a controla tendințele păcătoase și egoiste).

Ba mai mult, apare apoi și:

- componenta miraculoasă a intervenției lui Dumnezeu care scrie legile Sale în conștiința omului, Se prezintă pe Sine omului prin mărturia Creației și îi oferă harul Său pentru a-i consolida voința și a stăruii astfel în bine.

Omul se naște bolnav într-un sistem bolnav. Dar Dumnezeu intervine cu oferta Sa și a resurselor Sale și îl cheamă să se desprindă de acest sistem și să stăruiască în bine, căutând slava, cinstea și nemurirea. Însă toți oamenii refuză această ofertă și se încăpățânează să rămână în spațiul morții; ba mai mult, se cufundă și mai mult în moarte. Aici este vorba de o alegere liberă – de fapt de mii și sute de mii de alegeri libere - , alegere pe care o analizează Pavel în primele trei capitole din Romani și pe care clădește vinovăția rasei umane.

După ce omul s-a făcut vinovat, Dumnezeu vine cu o nouă ofertă, cu oferta iertării și a harului. Dumnezeu este gata să ierte și să-l primească pe om prin har în prezența Sa. Dar omul se încăpățânează din nou și respinge oferta harului, preferând independența și îndumnezeirea. Este vorba din nou de o alegere liberă – de sute de mii de alegeri libere – care amplifică vinovăția omului.

Deci, deși ne naștem în păcat, noi nu suntem condamnați pentru aceasta, ci pentru alegerile libere pe care le-am făcut respingând oferta cerului de a ne scoate din acest sistem bolnav în care ne-am născut. Aceste alegeri ne arată că nu L-am vrut pe Dumnezeu, și ne face să emitem ipoteza că, dacă am fi fost în Grădina Edenului, am fi făcut exact aceeași alegere ca și Adam.

Adam și Hristos – asemănări

Adam este numit o icoană preînchipuitoare a Celui ce avea să vină. Ar putea fi mai multe asemănări între Adam și Hristos. Noi le vom discuta doar pe acelea pe care le evidențiază Pavel în Romani 5. Pavel, de fapt, insistă pe o asemănare fundamentală și clară, pe care am putea să o formulăm astfel: după cum Adam prin alegerea sa a deschis un izvor (al morții) asupra întregii omeniri, la fel Hristos, prin alegerea Sa, a deschis un izvor (al vieții) pentru întreaga omenire.

Este important să observăm faptul că Pavel accentuează mai întâi diferențele, și apoi asemănările dintre Hristos și Adam. Cred că este timpul să analizăm puțin structura pasajului:

- **v.12** – Adam: printr-un singur om a intrat moartea și păcatul în lume
- **v.13-14** – Argument în favoarea afirmației precedente: pentru a consolida ideea că prin Adam a intrat moartea în lume, Pavel aduce în discuție perioada dintre căderea lui Adam și darea Legii. Deși oamenii nu au păcătuit printr-o călcarea asemănătoare cu a lui Adam (care l-a văzut pe Dumnezeu și a auzit direct din gura Sa care este porunca Sa – fapt care s-a repetat la darea Legii pe muntele Sinai), totuși moartea a domnit peste ei. Dacă ei nu au păcătuit printr-o călcare de lege asemănătoare cu a lui Adam, cum de atunci, moartea a domnit asupra lor, la fel cum a domnit și asupra lui Adam?

Explicația este că, prin greșeala sa, Adam a transmis tuturor descendenților săi o natură păcătoasă și o haină a morții. Fără a avea șansa unei alegeri ca a lui Adam, descendenții săi s-au născut în moarte și moartea (deopotrivă spirituală și fizică) a domnit asupra lor.

- v. 15-17 Diferențele dintre Adam și Hristos
- v. 18-19 Asemănările dintre Hristos și Adam
- v. 20-21 Concluzie

Observăm deci, că Pavel accentuează mai mult diferențele dintre cei doi oameni, decât asemănările dintre ei. Era firesc ca după expresia „*care este o icoana preînchipuitoare a Celui ce avea să vină*”, Pavel să prezinte asemănările dintre Hristos și Adam. Însă el trece direct la diferențe, și revine mai târziu la asemănări. Ba mai mult, cantitatea de text alocată diferențelor este mai mare decât cea alocată asemănărilor. Toate acestea ne îndeamnă să analizăm cu atenție diferențele dintre cei doi oameni cu impact maxim asupra umanității.

Adam și Hristos – diferențe

Diferențele sunt foarte multe. Însă le vom discuta doar pe acelea la care face referire Pavel în Romani 5. Cred că Pavel evidențiază trei diferențe majore dintre lucrarea lui Adam și cea a lui Hristos, dar accentuează în special una din acestea trei.

1. Prima diferență este legată de natura izvoarelor pe care cei doi oameni le-au revărsat asupra întregii omeniri. Adam a deschis un izvor al morții. Adam nu a ascultat și a adus o osândă care a lovit pe toți oamenii. Dimpotrivă, Hristos a ascultat și a adus o hotărâre de neprihănire care să dea viață.

2. A doua diferență vizează modul în care omenirea se adapă din cele două izvoare. Dacă moartea se transmite genetic, implacabil asupra tuturor descendenților lui Adam, viața se revărsă doar peste cei ce primesc prin credință darul și harul neprihănirii. Deși Pavel menționează această diferență, el nu insistă asupra ei, deoarece atenția sa este centrată pe a treia diferență.

3. În sfârșit am ajuns să analizăm cea de-a treia diferență, cea pe care Pavel vrea să o accentueze și să o înalțe înaintea cititorului. Despre ce să fie vorba? De trei ori apare în acest pasaj expresia „cu atât mai mult” sau „mai mult”. Această expresie ne descoperă măsura diferență pe care vrea Pavel să o accentueze atât de mult.

- „*dar cu darul fără plată nu este ca și cu greșeala; căci, dacă prin greșeala unuia singur, cei mulți au fost loviți cu moartea, apoi cu mult mai mult harul lui Dumnezeu și darul, pe care ni l-a făcut harul acesta într-un singur om, adică în Isus Hristos, s-au dat din belșug celor mulți.*”
- „*Dacă deci, prin greșeala unuia singur, moartea a domnit prin el singur, cu mult mai mult cei ce primesc în toată plinătatea, harul și darul neprihănirii, vor domni în viață prin acel unul singur care este Isus Hristos!*”
- „*Ba încă și Legea a venit ca să se înmulțească greșeala; dar unde s-a înmulțit păcatul, acolo harul s-a înmulțit și mai mult.*”

Ideea ar putea fi: dacă printr-un singur om s-a deschis un izvor al morții peste întreaga umanitate, cu mult mai mult printr-un singur s-a putut deschide un izvor al vieții peste omenire. Cu aceste cuvinte, Pavel ar supune analizei credibilitatea ofertei prin Hristos În 5:11 Pavel scrie că prin Domnul nostru Isus Hristos am primit împăcarea. Este un lucru clar, dar aproape incredibil.

Cum a putut un singur om să schimbe soarta întregii umanități, să moară pentru toți, și să aducă el singur, fără contribuția altui om, darul neprihănirii și viața pentru toată omenirea? Cum e posibil ? – ar continua Pavel. Uitați-vă la Adam și impactul neascultării sale asupra întregii umanități. Prin el singur, moartea a domnit peste toți oamenii. Dacă acest lucru (ca alegerea unui singur om să poată aduce consecințe vitale peste toți oamenii) a fost posibil în sens negativ (neascultarea lui Adam a adus moartea peste toți oamenii), cu mult mai mult este posibil în sens pozitiv (ca ascultarea unui singur om să aducă viața peste toți oamenii).

Premisa acestui „*cu mult mai mult*” este faptul că Dumnezeu este un Dumnezeu al vieții și nu al morții. Dacă în creația făcută de El – Dumnezeul vieții -, a fost posibil ca un singur om să reverse un izvor al morții peste omenire, atunci cu mult mai mult este posibil ca printr-un singur om să se reverse un izvor al vieții peste toți oamenii. Astfel, paralela dintre Hristos și Adam este făcută de Pavel pentru a oferi credibilitate lucrării incredibile a lui Hristos. Dacă Dumnezeul vieții a adus în ființă un mecanism (mecanismul perpetuării vieții pe pământ, transmiterea genelor, a cromozomilor etc.) care a făcut posibilă răspândirea morții peste întreaga creație, atunci cu mult mai mult a putut găsi o soluție (moartea și învierea împreună cu Hristos) pentru a aduce viața peste toți oamenii aflați sub păcat.

Însă ar putea fi și o a doua variantă de interpretare pentru expresia „*cu mult mai mult*”. Adam a deschis un izvor al morții peste omenire, iar Hristos unul al vieții. Se poate pune întrebarea: care dintre cele două izvoare are un impact mai mare, care dintre ele țâșnește cu o intensitate mai mare în lume? Întrebarea este cu atât mai importantă cu cât ținem cont de faptul că cele două izvoare se revarsă simultan. Izvorul vieții adus de ascultarea lui Hristos nu se revarsă după ce izvorul morții a fost anulat, ci concomitent cu acesta. Acest lucru se vede cel mai bine în lupta de sfințire a creștinului: el are la dispoziție viața lui Hristos, dar se află și sub presiunea permanentă a firii pământești. Deci, creștinul, după îndreptățire, este conectat la izvorul vieții prin Hristos și, în același timp, la presiunea izvorului morții prin firea moștenită de la Adam.

Care dintre cele două izvoare este mai puternic? Răspunsul lui Pavel ar fi: cu mult mai mult viața s-a dat celor ce altădată au primit moartea. Deci, dacă moartea a domnit prin acel unul singur care a fost Adam, cu mult mai mult cei credincioși vor domni în viață prin acel Unul singur care este Hristos. A domni în viață înseamnă în primul rând să poți trăi în ascultare de Dumnezeu încă din viața aceasta, să poți întrupa valorile Împărăției în spațiul morții, să poți fi miel în mijlocul lupilor, să trăiești ca un împărat în spațiul inamicului. Acest lucru este posibil deoarece viața pe care am primit-o de la Hristos este cu mult mai intensă decât moartea moștenită de la Adam. Astfel, ne putem bucura încă de pe acum de biruința finală. Putem învinge ispitele și îndemnurile firii pământești, putem birui presiunea păcatului, și astfel să rămânem prin Hristos în Hristos și să ne ducem până la capăt mântuirea noastră!

În concluzie, putem spune că a doua parte a capitolului 5 este strâns legată de prima parte a capitolului. În prima parte, Pavel a celebrat siguranța mântuirii celui îndreptățit. A doua parte nu face decât să continue celebrarea acestei siguranțe, și anume: pe de o parte, putem fi siguri de credibilitatea ofertei vieții în Hristos pentru toți oamenii din pricina precedentului ofertei morții adamice peste omenire; iar pe de altă parte putem fi siguri că vom învinge ispitirile firii pământești pe calea mântuirii deoarece: dacă Dumnezeul vieții a îngăduit prin

Adam un izvor impresionant al morții, cu mult mai mult va genera prin Hristos un izvor al vieții mult mai puternic decât primul.